

Americký novinář Shellenberger přijel z USA kvůli „Fialově kauze“. Tajné služby, média, vlády. mluvil i o Aktech Twitter, s dalšími pak diskutoval o vládní cenzuře

- editor007 | 14. června 2024

USA / EU / ČESKO: V Evropě i v USA jsou stále častější „kafkovské momenty“, kdy je člověk souzen, ale netuší za co, uvedl na přednášce v pražském klubu Lávka americký novinář Michael Shellenberger. Je znám především kvůli Twitter Files, tedy odhalení, jak na sociální média tlačila americká vlády, aby cenzurovaly a mazaly nepohodlné informace. Podle něho je Rusko oblíbeným strašákem a bývalí agenti FBI jsou využíváni, aby s tajemným výrazem znalců zákulisí nálepkovali lidi jako ruské agenty. Zmínil kauzu laptopu Huntera Bidena, kde se snažili deník, který o kauze informoval, bývalí členové tajných služeb zdiskreditovat.

Před třiašedesáti lety se americký prezident Dwight Eisenhower loučil se spoluobčany na konci mandátu. Obdivovaný generál, který vyhrál druhou světovou válku, všechny překvapil, když svou rozlučku věnoval varování před nebezpečím, kterou pro zemi představuje „vojensko-průmyslový komplex“.

Spojenectví států, zbrojařského byznysu a neziskových organizací za společným cílem.

Před několika lety novinář Michael Shellenberger přišel s varováním, že podobným nebezpečím se dnes stal „cenzorský průmyslový komplex“. Zde se pojí stát s médii a jinými formami a intelektuální zázemí tomu opět dodávají neziskové organizace a think-tanky. Často stejné, které předtím spolupracovaly se zbrojaři.

Nedílnou součástí tohoto průmyslu jsou třeba také „údajně nezávislí faktcheckeři“, posvěcující ten správný pohled.

Boj proti dezinformacím jako jeden z fenoménů dneška je podle něj právě výsledkem této cenzorské průmyslové činnosti.

Shellenberger se postupem času stal jedním z hlasitých kritiků těchto válek, které v obchodním nebo politickém zájmu vedou k omezování lidských svobod.

K návštěvě Prahy se rozhodl sám při četbě článků o předvolební kauze Petra Bystroně. Kauzu, ve které se k politickému boji proti silici AfD spojují tajné služby několika zemí s opisujícími médii a pod rouškou režimu utajení bez jakéhokoliv důkazu šíří informace o vlastizrádné činnosti, novinář vidí jako velké ohrožení demokracie.

Spojil se s nezávislou novinářkou Cecílií Jílkovou a ta zorganizovala jeho návštěvu Prahy.

Součástí jeho návštěvy byla i přednáška v pražském klubu Lávka, kterou společně s Cecílií Jílkovou pořádala Společnost pro obranu svobody projevu. Sál nad Vltavou se zaplnil lidmi, o kterých bývalo v minulých měsících a letech slyšet právě v souvislosti s bojem za svobodu slova. Včetně Libora Vondráčka a Petra Macinky, dvou předsedů parlamentních politických stran, senátních Svobodných a europarlamentních Motoristů. ODS reprezentoval europoslanec Alexandr Vondra, který po

Shellenbergerově přednášce odešel.

Americký novinář na úvod zmínil českého prezidenta Václava Klause, který před eurovolbami čelil obvinění, že bere peníze od Rusů přes rádio Voice of Europe, aniž se objevil jediný důkaz.

Zmínil Kafkův román Proces o člověku, který je souzen a netuší, za co. Takové „kafkovské momenty“ jsou podle něj dnes v Evropě i v USA stále častější.

Rusko je podle něj oblíbeným strašákem a bývalí agenti FBI jsou využíváni, aby s tajemným výrazem znalců zákulisí nálepkovali lidi jako ruské agenty.

Popsal příběh Clinta Wattse, bývalého agenta FBI, který si vymyslel story o ruském vlivu v Americe. Hvězdný moment si užil při svém svědectví, jak ruský vliv pomohl ke zvolení Donalda Trumpa.

Jak to s jeho svědectvím a důvěryhodností bylo doopravdy, se ukázalo až po několika letech, když po koupi Twitteru Elonem Muskem propukla aféra Twitter Files.

Nový majitel telekomunikačního gigantu se tehdy rozhodl předat šestici investigativních novinářů dokumenty z archivu společnosti, které popisovaly tlak politiků i neziskovek na ovlivňování obsahu sociální sítě. Shellenberger byl jedním ze šesti investigativců, který se do jejich zpracování zapojil.

„Narodil jsem se v roce 1971. V šedesátých a sedmdesátých letech byl trend široké svobody slova, potvrzoval to i Nejvyšší soud. Postupně se ale tento trend zcela obrátil,“ řekl o sobě divákům.

Zmínil, že v minulosti soudci i politici dokázali vnímat rozdíl mezi slovy a činy, i když ta slova byla sebevíc agresivní.

V posledních letech podle něj dochází k politizaci vládních úřadů i tajných služeb, které vůči jednotlivci mohou uplatňovat svou moc. Tím je to nebezpečnější.

Kauza Twitter Files podle něj ukázala, jak se to dělalo. „Byli jsme velmi překvapeni, když se v archivu Twitteru objevily e-maily z vlády a z úřadů a tajných služeb, vyzývající sociální síť, aby zasahovala proti některým názorům,“ líčil.

Již předtím si mnozí mysleli, že soukromé technologické společnosti byly vtaženy do politického boje. „Je něco jiného, když se vláda na něco ptá, a když cíleně vytváří systém tajných služeb, médií a sociálních sítí,“ popsal výsledky šetření.

Jako nejexemplárnější případ těchto zásahů, ke kterému se během přednášky opakovaně vracel, jmenoval kauzu „Hunterův laptop“ z předvolebního podzimu 2020.

Hunter Biden, syn bývalého viceprezidenta a prezidentského kandidáta Demokratické strany, zanesl do opravy svůj laptop, ve kterém byly dokumenty o jeho podnikání včetně působení na Ukrajině a v Číně, i e-mailové komunikace s otcem politikem, který se v jeho prospěch neváhal angažovat.

„Když se politik pokusí pomáhat byznysu své rodiny, je to v Americe trestné. A v tom laptopu o tom byly důkazy,“ řekl k tomu Shellenberger.

Některé informace z Bidenova počítače zveřejnil New York Post, ale novinové články byly na Twitteru i jiných platformách mazány.

Twitter mazání zdůvodňoval tím, že informace pocházejí z hacknutých osobních materiálů.

Ačkoliv šlo o rodinu prezidentského kandidáta, žádné z velkých médií se k pátrání nepřidalo. Co více, tato média psala, že „Hunterův laptop“ je ruskou dezinformační operací.

Jak o celé kauze psát, k tomu podle Shellenbergera dostávali novináři přímo školení od Aspen Institute, jedné z nejvlivnějších neziskovek v zemi.

„Tento příběh ukazuje, že cenzura je jenom jedna z částí vlivu, který se vláda snaží uplatňovat,“ vysvětloval novinář.

Tajné služby, vlády a média podle něj spolupracují, aby ovlivnily veřejné mínění. Chtějí ovlivnit, jak lidé přemýšlejí o věcech.

Výsledkem bylo, že technologické společnosti, které se stavěly za svobodu slova, samy pomáhaly bránit šíření této informace.

Po přednášce následoval debatní panel, kterého se účastnilo několik tváří známých bojem za svobodu slova.

Vlastimil Veselý z pořádající Společnosti pro obnovu svobody projevu vzpomínal na její vznik při petici proti cenzuře před čtyřmi lety. Nejčastější argument proti tehdy byl, že soukromá firma si může mazat, co chce.

„Twitter Files ukázaly, že to není součást obchodní strategie, ale objednávka politiků a zpravodajských služeb,“ popsal význam kauzy z roku 2022.

Ukázalo se podle něj, že omezování svobody se stalo významným nástrojem politického boje.

Probíhá i nastolováním a zpracováním témat, ať to v posledních deseti letech byla migrace, LGBT, klima, pandemie nebo válka.

Tlak vnímá jak z vlády, která se postavila proti svobodě slova tak jako žádná jiná od roku 1989, tak z Evropské unie, která prosadila či prosazuje hned několik směrnic vyloženě cenzurní povahy.

Věda jako nástroj

Po něm hovořil Petr Šourek, známý z projektu Mainstream. Novinář původně píšící o vědeckých tématech se stal jedním z hlavních zdrojů informací o tom, co se pod značkou vědy odehrávalo za covidové pandemie.

„Akademická sféra nikdy názorově nekopírovala společenskou většinu a je to normální a přirozené. V některých situacích toho ale bylo zneužíváno,“ myslí si.

Popsal fenomén „faktcheckingu“, ze kterého se stala zcela zvláštní disciplína, nemající s ověřováním informací příliš společného.

„Od Kanta je v evropské civilizaci uznáván perspektivismus. Tedy že fakta se jeví různě podle toho, v jaké interpretaci se prezentují,“ začal výklad. V některých jazycích, třeba ve francouzštině, je podle něj doposud uznáváno, že fakta se vyrábějí.

Jenže v systému ověřování byla některá fakta vybrána jako nezpochybnitelná. „Třeba v případě klimatické krize přesvědčili část veřejnosti, že o klimatické krizi se nedebatuje, jen o jejích řešeních. Krize sama se prezentuje jako vědecký fakt. Z interpretace udělali nediskutovatelný fakt,“ popsal.

Trikem, kterým se to podařilo, je podle Šourka pojem „vědecký konsenzus“. Tento pojem ještě před

pár lety nebyl znám už proto, že podstatou vědeckého bádání je diskuse a hledání, nikoliv shoda.

A pokračovalo to i jinde: „V covidu se ustálilo, že vědecký konsenzus určuje fakta. Takže vše začalo nějakým modelem, který někdo sestavil, ten se považoval za svatý, a na jeho základě se přijímala opatření, zavíraly hranice a lidé museli sedět doma,“ popsal život pod shodou vědců.

Vědci podle něj vždy mají své přesvědčení, svou perspektivu i své zájmy, které ovlivňují formulaci jejich stanovisek. A pokud tato stanoviska budeme přijímat jako nezpochybnitelná fakta, bude nevyhnutelně celá společnost žít pod vlivem této specifické komunity.

A jako další důkaz uvedl historii dvou dokumentů z časů pandemie. Tím prvním byla takzvaná Great Barrington Declaration a druhým pak John Snow memorandum, které dalo jméno skupině Sníh.

Deklarace i memorandum byly sepsány vědci, přičemž každá z nich nabízela zcela jiná východiska. Deklarace varovala před zavíráním společnosti a restriktivními opatřeními, memorandum odmítá jakékoliv „promořování“ a přiklání se ke strategii izolace.

Pointa je v tom, že oba dokumenty byly rozsuzovány ne podle toho, co žádaly, ale podle toho, jak vysoké vědecké hodnocení měli jejich autoři.

Média v pandemii selhala

Na téma pandemie navázala další z panelistek, novinářka Markéta Dobiášová. Ta zažila období před pandemií v redakci Reportérů České televize, ze které pár dní před jejím propuknutím po konfliktech s Markem Wollnerem odešla.

Pandemie se jí pak stala hlavním novinářským tématem, nedávno o ní jako nezávislá novinářka v projektu inFakta dokončila dokument.

Pandemie se podle ní protнула s náladou stoupajícího novinářského aktivismu a posuzování jakéhokoliv tématu optikou toho, jak je dobré nebo špatné pro některé politiky. Díky tomu podle ní vzniklo novinářské pojetí covidu jako „klacku na Babišovu vládu“.

Postupně se ale mediální pojetí pandemie proměňovalo.

„Všichni jsme se divili, proč se některá opatření přijímají, jaký mají smysl. A od insiderů jsem pak

dostávala informace, že ta iniciativa není od úřadů, ale je to prolobbované. Za spoustou opatření typu testování, legislativy stál lobbying soukromých skupin,“ popisovala.

Úředníci podle ní psali opatření na objednávku lobby skupin a pseudo vědců, kteří dostávali prostor v médiích jako „experti“.

„Skupina mocných podnikatelů využívala covid k byznysu s veřejnými penězi,“ popsala.

Do toho se prosadil pohled nálepkující lidi stavějící se k opatřením kriticky jako „antivaxery“ nebo „dezinformátory“. Bralo to podle ní dech a sama se ptala, jak může někdo tak účinně ovlivňovat veřejné mínění.

Media podle ní v pandemii selhala.

A skupiny ovlivňující veřejné mínění se bohužel ledacos naučily.

„Jestliže vytvoříme nepřitele - covid, dezinformace, Rusko - tak na to část veřejnosti slyší,“ shrnula Dobiášová.

Jako poslední vystoupil Jakub Šimek, slovenský blogger, který popsal pouť bratislavských liberálů do Bruselu, kde přesvědčovali orgány EU, aby zasáhly do slovenské předvolební kampaně, a popisovali celou opozici pod vedením Roberta Fica jako bezpečnostní hrozbu. Jeden z nich, syn zakladatele slovenské technologické firmy Eset, se při tom zaskvěl zdůvodněním, že: „Netřeba jen trestat hate speech, ale taky formovat narativy.“

Z banneru na to všechno shlížel George Orwell s vlastním citátem: „Jestliže svoboda slova vůbec něco znamená, potom je to právo říkat lidem to, co nechtějí slyšet.“

[ZDROJ](#)